6de JAARGANG. CURAÇAO DEN 3n AUGUSTUS 1889. N° 292

AMIGOE DI CURAÇAO.

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden ƒl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar ƒl. 10,—
Afzonderlijke nummers ƒl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels ƒl. 0,50. voor elken regel meer ƒl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.
UITSLUITEND AGENT VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta ƒl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba ƒl 10.— pa anja.
Un number só ƒl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, ƒl 0,50 cada regel mas ƒl. 0,07½.

HONGERSNOOD OP CURAÇAO.

———o———

In haar nummer van den 29 Juni deelt de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* haren lezers de nieuwstijding mede, dat er op Curaçao scheurbuik en hongersnood heerscht iets wat men heel Nederland door reeds lang geleden uit de katholieke bladen had vernomen. Haar Curaçaosche Correspondent heeft haar omtrent den ellendigen toestand onzer armen en zieken wèl ingelicht, maar tevens van die gelegenheid gebruik gemaakt, om de Loge te verheffen ten koste van ons Gouvernement en R. K. Geestelijkheid, die hij beiden in het aangezicht sloeg.

Na een beschrijving van den tegenwoordigen toestand en een berekening voor de toekomst krijgt men te lezen, wat de Loge en wat het Gouvernement en de R. K. Geestelijkheid voor de noodlijdenden gedaan hebben.

Aanzienlijke sommen zegt de correspondent — zijn (door de gegoede inwoners van Curaçao) op het altaar der menschlievendheid geofferd, en menigeen gaf bij het aanbieden eener bijdrage te kennen dat men het voor de noodlijdenden bestemde geld alleen aan deze commissie (die der Vrijmetselaarsloge) en aan niemand anders wilde toevertrouwen, omdat men dan zekerheid heeft, dat iedere arme lijder van voedsel voorzien wordt.

Ter toelichting hiervan dient opgemerkt te worden, dat het weinigje, hetwelk van gouvernementswege voor de arme scheurbuiklijkers wordt gedaan, door bemiddeling van de R. K. geestelijken geschiedt, — terwijl, volgens de verklaringen van verscheidene lijders, sommigen tot nog toe niets van gouvernementswege hebben ontvangen.

Door genoemde commissie daarentegen wordt aan allen die gebrek lijden, en wel onverschillig van welk geloof en zonder aanzien des persoons, bijstand verleend.

In dit paar regels hebben wij alles bijeen.

De lezers van de N. R. Ct. weten nu dat de Loge veel, zeer veel voor de noodlijdenden heeft gedaan, het Gouvernement een weinigje; of om den totalen indruk weer te geven: de Loge alles, het Gouvernement niets. Indien er ooit onbeschaamd gelogen is, dan is het hier gedaan. Het Gouvernement zou niets of maar een weinigje voor de noodlijdenden gedaan hebben! Och, Nederland ligt ver en de goedgeloovige lezers van de N. R. Ct. zullen hier niet komen onderzoeken. Maar wij die getuigen waren van wat in de laatste vier maanden en door het Gouvernement en door de Loge ter bestrijding van ziekte en honger is begonnen en doorgezet, wij weten beter en openlijk verkondigen wij luide, dat het Bestuur der Kolonie zich in deze niet royaler en waardiger had kunnen gedragen.

Een weinigje! Hoe smadelijk! Toen op den 27 April ll. de *Amigoe di Curaçao* het eerst een verslag gaf van de vele ziekte- en sterfgevallen in het tweede district, zond het Gouvernement reeds den volgenden dag den geneesheer Dr. Lansberg, die van dat oogenblik tot op heden geen arbeid, geen vermoeienis heeft ontzien om de zieken ter hulp te komen. In eigen persoon ging de Gouverneur zich twee dagen later van den toestand overtuigen en liet bij den R. K. Geestelijke van het 2e. district honderd gulden achter voor de zieken, welk sommetje weldra tot *ƒ* 600,00 aangroeide. Eveneens deed hij, toen de andere districten door scheurbuik werden aangetast.

Een weinigje! Wij waren in de gelegenheid dezer dagen bij een R. K. Geestelijke een rekening te zien van de versterkende middelen, die door het Gouvernement aan de zieken waren verstrekt. Die rekening liep over de maand Juni, van 6 tot 30. Onder andere vonden wij daar de volgende posten op:

Aan maïsmeel en rijst..	*ƒ* 340,00
Aan vleesch............	„ 407,85
Aan melk..............	„ 15,00
Aan wijn..............	„ 7,60

Dit alleen, voor één distrikt in ééne maand bedraagt reeds bijna zooveel als de geheele collecte, die het Gouvernement hier deed houden, heeft opgeleverd.

Een weinigje! En wie betaalde de honderden guldens aan geneesmiddelen? Wie de dame-jeanen limonade? Wie stond voor de kosten der begrafenis in van hen die aan de ziekte waren bezweken? Maar waar eindigen wij, als wij al het goeds willen opsommen, dat het Bestuur der Kolonie in deze zaak heeft gedaan?

Doch wellicht kwamen de gelden, die door het Gouvernement werden uitgekeerd, niet ten bate van hen, voor wie ze bestemd waren. Zij werden immers aan de R. K. Geestelijken toevertrouwd..... In die laffe insinuatie, of beschuldiging liever, moest de Correspondent van de Nieuwe Rotterdammer zijn haat tegen de R. K. Geestelijkheid lucht geven! Dat een fatsoenlijk man, waarvoor deze correspondent zich toch zeker uitgeeft, nog wroet in den vuilnisbak van zeker schaamteloos schimpblad van Curaçao! Foei!

———

Wat heeft nu de Loge voor de noodlijdenden gedaan tegenover het weinigje van 't Gouvernement, wat nog door de R. K. Geestelijkheid verkeerd werd aangewend? *Aanzienlijke sommen* — zegt de Curaçaosche correspondent van de Nieuwe Rotterdammer — *zijn (door de gegoede inwoners van Curaçao) op het altaar der menschlievendheid geofferd*; en hij doet uitkomen, dat het meerendeel van die aanzienlijke sommen in handen der Loge kwam en door haar aan alle zieken werd uitgedeeld. Iedereen weet echter, dat hier twee collectes gehouden zijn, één door 't Gouvernement en één door de Loge; het bedrag van beide werd in de couranten vermeld: het Gouvernement collecteerde ongeveer *ƒ* 900,00 de Loge iets meer.

Indien nu de Loge van deze *aanzienlijke sommen* gedurende minstens twee maanden lang ongeveer 200 zieken dagelijks heeft

FEUILLETON.

Ultimo dianan di bida

DI

Monsenjor Darboy.

———o———

(Siguimentoe.)

Riba su mesa tabatin un crucificado, koe su ruman muhé a manda p'éle manecé koe nan a cohéle, i continuamente su bista tabata fihá riba djéle. E tabatin coe n'éle tambe algun recuerdo di grandisimo mérito, manera cruz obispal di Monsenjor Affre i ringtje di Monsenjor Sibour, k'e dos preladonan aji a larga p'éle.

Un momentoe el tabatin un speranza chikitoe koe na cambio di prisioneroenan, Comuna l'a trokéle pa Blanqui. Esfuerzonan i cartanan tocante e plan aji ta conocí. Ma e speranza no a durá largoe i e Arzobispo a comprendé k'e no tin nada otro di haci sino di entregéle den man di Dibina Providencia.

Diferente be nan a proponéle di huí, ma semper el a rechazá nan bisandoe, koe su obligacion ta mandéle di keda. Un otro dia nan a moestréle e peligroe grandi i sigur k'é ta coeri, i di nobo han a persisti p'é huí; ma el a bolbe gradici nan, i coe firmeza el a bisa nan koe sanger ta fortificá principionan."

Algun dia despues nan a bolbe insisti p'e salba su bida: decididamente el a bolbe rechazá e proposicion: "Mi huimentoe," el di, "lo ta senjal pa nan asesiná toer pader koe ta den Paris. Mi ta preferá di nan tirá mi matá koe di tin riba mi conciencia, koe mi a larga nan matá otro na mi luga."

Dos ó tres bé mas nan a suplicá Monsenjor di sometéle na disposicionnan koe nan a toema, i nan a doenéle siguranza k'é no tin di temé ningun consecuencia tristoe. Ma en bano tabata toer nan oferta: "Mi ta 'ki na mi post, el di, "permiti mi di no abandonéle."

Den djé dianan aji Embahador di Noord-Amerika, senjor Washburne a haya, pa mediacion di Cluseret, General di Comuna, licencia p'é por bai bisitá Monsenjor Darboy den su hokki.

—"M'a keda masjá conmové," Senjor Washburne dí, "ora mi a mira e homber respetable; Su flacura, su barba largoe, su curpa k'a dobla un poco, toer esai tabata contribuí pa kibrá corazon di hende di mas indiferente. "Monsenjor a gradici muchoe tantoe p'e amistad koe m'a profeséle. Mi tabata contentoe di mira su conformidad, su genio alegre i di tende su conversacion interesante. Sin embargo parcé k'el tabata conocé su situacion peligrosa i k'el tabata prepará pa lo ké por bin paséle. Ni un palabra amarga, ni un verwijt contra su persegidonan no a sali fó di su boca."

"Coe paciencia," el a bisa mi, el tabata spera resultado lógico di lo ke ta pasá i k'el tabata implorá na Dios, di poné fin na tantoe disgustoe terrible, sin k'è costa mas dramamentoe di sanger.

"Ta mi ta promé hende te awor k'a bisitá e Arzobispo den su prison, kitando su wardadonan i su hueznan. El no tabatin permision di ricibi ningun courant, afin k'el no sá nada koe ta pasá fór."

Embahador no por a sáca nada na fabor di Monsenjor Darboy fó djé malbadoenan, koe n'e momentoe aji tabata oprimí e capital di Francia. Ora nobo a plamá k'e Arzobispo i e otro prisioneroenan lo parcé dilanti tribunal, un abogado célebre di Paris, senjor Rousse, a pidi p'é tin honor di defendé Monsenjor Darboy — i sin toema na consideracion k'esai por poné su mes bida tambe na peligro, el a solicitá autorizacion p'é bai conferencia k'e ilustre prisioneroe. Tan pronto el a recibí permision, el a coeri bai Mazas unbé. "Na momentoe koe m'a drenta den su hokki," asina senjor Rousse ta contá, "lagrima a yená mi wowo di mirá estado doloroso djé Arzobispo, digno di compasion. Completamente bisti el tabata droemí riba su cama: su barba a crecé largoe: un bonnechi pretoe tabata tapá su cabez i bao dje toog kibra k'el tabatin na su curpa, bo tabata mirá punta di un singel binja sali afó: su cara tabata tumbado i bleek. Bordo di mi drentamentoe a haci e bira kara. Sin conocé mi, el a suponé ta ken mi tabata i el a sacá su man doena mi coe un glimlach duci i tristoe k'a impresioná mi te den fondo di mi alma.

—"Bo ta sufriendoe, Monsenjor, i mi a bini na mal ora?"

—"O nó! mi ta masjá agradecido koe b'a bini! Mi ta maloe, masjá maloe: ta tempoe caba koe mi ta sufri k'un palpitacion di corazon, k'a birá peó pa falta di aire i di ehercicio. Promé koe toer cos lo mi desea koe bo laga mi proceso pará un poco, pasobra nan kié condena mi. Si nan kié fusilá mi, nan por bien bin tirá mi matá 'ki mes. Mi no ta un he

moeten voorzien van "*rundvleesch, maïs of maïsmeel, boontjes, rijst, bananen, jams, uien, suiker en limoenen,*" dan zal elk zijn deel wel gehad hebben. Men zie dan nog even het gouvernementsrekeningetje hierboven in, en vergelijke wat het Gouvernement uitgaf in nog geen volle maand en slechts in één district. Maar de correspondent speculeert hier blijkbaar op de onnoozelheid der lezers van de N. Rott. Ct. Hij weet wel beter, dat die opgesomde versterkende middelen disjunctief, en niet conjunctief in de handen der zieken kwamen en wel zoo disjunctief, dat er niet veel meer dan wat maïsmeel en boontjes overbleef. Hij behoeft natuurlijk de lezers der Nieuwe Rotterdammer niet uit te leggen, dat er *in de stad slechts* rundvleesch werd uitgedeeld; dat de zieken uit de bovendistrikten hun rantsoen twee uren soms of nog meer konden komen halen; dat in de benedendistrikten, waar de meeste en ernstigste zieken waren, door de Loge nooit een beest, laat staan een rund, geslacht is. Indien dit een en ander in aanmerking wordt genomen, ondergaat het leeuwendeel, dat de Loge in de ziekenbedeeling, volgens gezegden correspondent, nam, een aanmerkelijke vermindering. Wij wenschen niet af te breken, wat de Loge hier voor de zieken gedaan heeft integendeel bekennen wij, dat zij met de middelen, die haar ten dienste stonden, genoeg heeft uitgewerkt Maar de hoofdfactor in deze, het Gouvernement nl., op den achtergrond te dringen en zich zelf vooróp te plaatsen, tegen alle waarheid in, daar komt ieder oprecht gemoed tegen in opstand.

De correspondent noemt meer. „*Drie leden der commissie* [van de Loge] *hebben het eiland doorkruist, de brandende zon getrotseerd om de zieken te bezoeken.* Daar heeft nog geen R. K. Geestelijke, bij wien dit in de laatste maanden vooral nog al eens voorkwam, zich op beroemd, noch er over geklaagd. „*Honderden strooohutten werden bezocht, geen enkele zelfs overgeslagen.*" Met het gevolg, dat zij er in één distrikt slechts een vijftigtal vonden, terwijl de R. K. Geestelijke van dat distrikt er 130 telde.

„*Zoodoende kan nu worden beoordeeld welk gebrek er geleden wordt.*" Dit kan volkomen, ook zonder huisbezoek der Loge-commissie, beoordeeld worden door de R. K. Geestelijken, die hun volk kennen.

Wij behoeven hier niet verder op door te gaan. Uit het weinige wat wij hier aanwezen, blijkt duidelijk genoeg, welk deel het Gouvernement, welk de Loge in de bestrijding der scheurbuikziekte heeft gehad. De correspondent der N. R. Ct. heeft de Loge volstrekt niet op den voorgrond te plaatsen, aan haar komt de eer van het initiatief in geenen deele toe. Daar waren door de R. K. Geestelijkheid en 't Gouvernement reeds honderden guldens besteed, eer de Loge er aan dacht bij te springen en een commissie te benoemen. Wat zij gedaan heeft, heeft zij goed gedaan, maar niet boven anderen.

Wat echter hierin niet goed was: wat ons in den loop der laatste maanden meermalen tegen de borst stiet, dat is het doel dat *de Loge* met geheel deze bedeeling beoogde.

Wij zeggen met opzet *de Loge* niet de *Vrijmetselaars* van Curaçao. Wij kennen onder hen vele weldenkenden en weldadigen, die *bij het aanbieden eener bijdrage* VOORZEKER NIET *te kennen gaven, dat men het voor de noodlijdenden bestemde geld alleen aan de Loge-commissie toevertrouwde, omdat men dan de zekerheid* [had], *dat iedere arme lijder van voedsel voorzien* [werd]. Velen onder hen zullen zich zulk een lafheid, of laagheid liever, schamen. Maar de Loge, als Loge, heeft hier het verderfelijke harer instelling, al is het ook op kleine schaal, duidelijk doen uitkomen. Was het inderdaad de deugd van liefdadigheid die zij beoogde? Of is niet eerder alles ontaard in een tegenwerken van het Gouvernement een in discrediet brengen der R. K. Geestelijkheid? Wij willen hier niet verder op ingaan. Heeft de Loge bijgedragen tot leniging der noodlijdenden, het bijdoel dat zij hierbij beoogde, werpt er een vlek op, die alle liefdadigheid uitwischt.

——o——

NIEUWSBERICHTEN.

NEDERLAND.

De Sjah bracht een bezoek aan 's konings paleis op den Dam, waar hij zooveel merkwaardigs vond, dat de voorgenomen reis naar IJmuiden daardoor anderhalf uur vertraagd werd.

Behalve den minister van Waterstaat, den commissaris des konings, den burgemeester en leden van het dagelijksch bestuur van Amsterdam, maakten nog vele hooge militaire en burgerlijke autoriteiten den tocht mede.

Na op den steiger een eerewacht van adelborsten, onder commando van den luitenant ter zee Van Doorn, commandant van de *Urania*, geïnspecteerd te hebben, begaf de Sjah zich aan boord en terstond begon met de Perzische vlag in top, onder salvo's van de oorlogschepen *Urania*, *Castor* en *Pollux*, de tocht.

De Sjah oriënteerde zich voortdurend met behulp van kaarten, en stelde veel belang in de gesteldheid van den omtrek. Van de weinige boerenwoningen ter weerszijde van het kanaal, liep telkens alles uit om het met vlaggen getooide vaartuig te zien voorbijstoomen.

Aan het zijkanaal F, waar de torpedo's zijn, stopte de boot bij de torpedo-inschietplaats, waar voor den Sjah proeven werden genomen met springladingen. Tot drie keer moesten de proeven voor Z. M. herhaald worden, en werden telkens torpedo's afgeschoten, die bliksemsnel onder water voortdoken, en op 400 meter afstand het doel bereikten.

De Sjah volgde met de grootste belangstelling de verrichtingen, en uitte daarbij luide zijne bewondering over hetgeen hem vertoond werd, en betuigde nimmer zoo iets gezien te hebben. Hij vond het *très intéressant pour nous.*

Om 2.15 u. bereikte men IJmuiden.

Na eenigen tijd stil gelegen te hebben, in welken tijd het déjeuner gebruikt werd, begaf zich het gezelschap aan boord van de *Hercules*, met welke sleepboot een tochtje op de Noordzee ondernomen werd. De Sjah had zooveel pleizier in het dansen van de boot, dat hij, weder binnen de haven gekomen, gelastte om te keeren en andermaal in zee te gaan. Een oogenblik had Z. M. daarbij moeite op Hoogstdeszelfs beenen te blijven staan, in welke buiteling hij intusschen zelf de meeste pret had. Hij betuigde herhaaldé malen, dat de reis hem behaagde en dat hij zich hier als onder vrienden bevond.

Met belangstelling vernam hij, dat de kapitein van de boot, de welbekende Bakker, die aan hem voorgesteld werd, 25 menschenlevens gered had (Duitsche schipbreukelingen) en daarvoor van keizer Wilhelm I een gouden horloge gekregen had. Dat uurwerk verlangde hij te zien.

Na te IJmuiden te zijn teruggekeerd, ging men terug naar de *Ceres* met welke men van Amsterdam gekomen was) om naar Zaandam te stoomen, ten einde aldaar het Czaar Peterhuisje te bezichtigen.

Des avonds woonde de Sjah het concert bij in het Paleis voor Volksvlijt. Hij was in klein tenue, met schouderbedekkingen van groote, in diamant gevatte, gekleurde steenen en een grooten diamant aan een kettinkje op de borst. Hij was vergezeld van den burgemeester en den generaal Verspijck, terwijl onder het gevolg zich nog meerdere autoriteiten bevonden.

De Perzische vorst werd in de vestibule door de directeuren van het Paleis ontvangen. De zaal zag er feestelijk uit en fraaie armstoelen, op een prachtig tapijt gerangschikt, vormden de zitplaatsen, voor den hoogen gast en zijn gevolg. Omstreeks halftwaalf verliet hij het Paleis en begaf zich in een open rijtuig naar het Amstel-Hotel.

Den volgenden dag bezocht de Sjah Haarlem; hij werd aan het station, waar een compagnie infanterie hem de militaire eer bewees, om halfelf door verschillende autoriteiten ontvangen en nam met zijn gevolg in negen gereedstaande rijtuigen van de firma J. van den Berg plaats. Voor en achter den stoet reed een peloton huzaren en zoo deed men een tocht door de stad, waarna het stadhuis met zijn belangrijk museum van oudheden en schilderijen en de boekerij bezichtigd werden. In het vreemdelingenboek teekende de Sjah zijn naam.

Na aldaar een half uur vertoefd te hebben, ging het gezelschap naar de groote of St.-Bavokerk, waar de organist, de heer W. Ezerman, het orgel bespeelde. In het Paviljoen werd het koloniaal Museum en het Museum van kunstnijverheid met veel belangstelling bezichtigd, waarna in den Hout, in de Buiten-Societeit, in een prachtig versierde zaal een keurig ontbijt gebruikt werd.

De commissaris des konings en de burgemeester van Haarlem wijdden ieder een dronk aan den hoogen gast, die daarvoor en voor de hem bereide ontvangst hoogst erkentelijk was. Hij heeft o. a. verklaard, dat hij elders schitterend en indrukwekkend, maar nergens hartelijker dan in Nederland ontvangen was.

Tegen twee uren was het déjeuner afgeloopen en begon een rijtoer door den Hout, de Spanjaardslaan, den Wagenweg, de Schouwtjeslaan, de Elswoutslaan en over Overveen terug naar de stad. Aan de grens der gemeente werd de stoet weder door eene afdeeling cavalerie opgewacht en nu ging het langs de Kinderhuisvest, het Kenaupark, de Parklaan tot op de Nieuwe Gracht, waar de vorst in de woning van den commissaris des konings uitstapte en ruim een kwartier uurs vertoefde. Met groote hoffelijkheid

---

roe"......Sin doenéle tem di caba di papia mi di coe n'éle;

—"Monsenjor, ainda cos no a yegá asina aleeuw."

Dj'aji el a papia coe mi riba su defensa, riba necesidad di laga e asuntoe para un poco mas i riba formacion di jurado (tribunal koe tin pa miembronan ciudadanonan hurá i hueznan di Estado). El a espresá e mes coe grandi frankeza, el a demoestrá un conocementoe profundisimo i algun bé el a haci uso di ironia, ma di ironia sin amargura. El a participa mi koe algun bé nan a lagéle kuijer un poco riba pleintje na compania di abbé Deguerry (superior di un combentoe) ó di President Bonjean.

"President, el a bisá mi també, a proponé mi di defendé mi, pero mi a respondéle k'é mes tin basta trabao p'é defendé su mes curpa."

"E Arzobispo a papiá despues coe mi di su roeman muhé koe nan a cohé cerá i tenéle diez cuater dia den prison. M'a puntréle si mi por haciéle algun sirbici, maské ta pa mi hibá un briefi p'éle ó cualké otro cos k, ó por tin di mester.

"Nada, nada," el a respondé; "toer lo ke mi kier tá koe nan no hiba mi bai aki'fó; lagá nan bin tirá mi matá'ki mes si nan kié, pasobra lo mi no por bai otro camina. Docter mester a bisá nan esai."

Despues di un ora i mei di conbersacion mi a despedí di djéle i el a primi mi man coe ternura. Mas di un bé mi a dramá lagríma na su presencia; carinjosamente el a bisa mi adios i el a gradici masjá p'e atencion amorosa koe mi a moestréle.

"Mi bisita, e siguranza koe mi a doenéle, koe sentencia di tribunal no ta sina prontoe, e promésa koe mi a haciéle di bini bisitéle de bes en cuando, toer esai a sirbi pa animéle visiblemente. Ora mi a lamanta pa bai el a kitá e deken di lana grof koe tabata tapá su mitar curpa boeta un banda, el a bahá fó di su cama, i sin koe mi por a stop é, el a cohé mi man tené duroe i el a companjá mi te na porta.

—"Lo bo bolbe pronto, no ta sina?"

—"Dia Martes, Monsenjor."

Senjor Rousse mester a defendé e Arzobispo dia Razon koe ta bini. Diferente abogado a pidi pa nan tin e honor di asisti Rousse den e defensa. Tabata dia 19 di Mei.

Dia Domingo 21 di Mei, troepanan di Versailles a drentá Paris. Su manesé unbé Comuna a sacá Monsenjor i nan a hibéle na Raquette su di tres i di ultimo prison.

Segun fin djé drama sangriente tabata acercandoe, asina tambe persecucion di Sacerdotenan tabata toemandoe dia pa dia un carácter mas cruel. Ceramentoe pa caprichoe, pa puroe gustoe tabata na orden di dia: medidanan di mas violenta tabata aumentá pa instante contra pader i religiosanan. Mayor parti di misanan mester a sirbi pa sala di reunion di pleizier i ehercicio publico di regilion koe nan a someté caba na tantisima dificultad, tabata suspendé di hechoe den algun parokia i nan a cohé e padernan cerá ó nan a coeri coe nan. Ja fó di principio di luna di Mei nan a plunder misa di *Notre-Dame de Lorette*: escenan baha a toemá lugá na destruccion djé respetable santuario di *Notre-Dame des Victoires.*

Diferente violacion igual nan a cometá na otro luganan, i nan tabatin te hasta idea di cendé toer misa na candela i di matá toer pader.

Ta den tal agitacion revolucionaria koe nan a hiba Monsenjor Darboy na "La Roquette," i Raoul Rigault en persona a dirihi e espetáculo abominable. Tabata pa banda di 5 ora di atardi. Ja duranti algun dia caba e Arzobispo tabata basta maloe: un dia promé é mes a poné un pleister riba su pechoe i esai tabata hinder é hopi i tabata obligéle di mester a camná doblá di tal modi, koe ken k'a miréle l'a keréle pa poco diez anja mas bieeuw di lo ke é tabatin. Su barba largoe i sin ningun cuido a haci su cara k'a bira masjá flacoe pa motiboe di toer sorto di privacion, bira completamente desconocí.

E arzobispoe a lora su curpa den un mantel bieeuw pa miedoe djé bientoe frio koe tabata soepla i pa protéhele contra awaseroe koe tabata yobé: i na tal estado el tabata spera coe inpaciencia e momentoe pa nan bai. Un ratoe despues Secretario General di archidiócesis, coe Senjores Bonjean, Daguerry Monsenjor Surat, dos pader koe tabata misionario na China i diferente otro mas a drenta, den djé wagen sin ningun comodidad. E prisioneroenan a keda mirá otro despues di un separacion di seis siman. Senjor Bonjean a recordá Monsenjor Darboy algun circunstancia di nan amistad anterior: e arzobispoe a respondéle un dos palabra asina i despues el a kedá ketoe.

Mas di un ora e prisioneroenan a keda den e wagen k'a fika para den coerá di prison. Pa fó tabatin un multitud inmensa di hende ta spera nan salimentoe coe inpaciencia.

E, ta sigi.

——o——

aanvaardde de vorst een fraaien ruiker, H. D. door een dochter van jhr. Shorer aangeboden. Vervolgens reed hij over Jansweg naar het station en verliet hij te ongeveer drie uren de gemeente Haarlem.

Den anderen dag tegen 10 uur vertrok de Sjah per extratrein van het Rijnspoorstation naar Rotterdam. Aan het station werd hij verwelkomd door den burgermeester in galakostuum, en werden hem vervolgens verschillende autoriteiten voorgesteld.

Op het Stationsplein was een afdeeling mariniers, met het korps hoornblazers als eerewacht opgesteld.

Na de eerewacht te hebben geïnspecteerd, begaf de stoet zich aan boord van de *Maasnymph*, waarmede een pleiziertocht langs de Maas werd gedaan. Bij het bezichtigen der gemeentelijke handelsinrichtingen op Feijenoord toonde Z. M. veel belangstelling.

Aan boord werden de vertegenwoordigers der pers door den grootvizier in het Perzisch aangesproken, hetgeen in het Fransch werd vertolkt door een officier. De vizier zeide, zeer veel belang in de pers te stellen en was van oordeel, dat van haar oorlog en vrede afhangt; zij moest maar zorgen voor voortdurenden vrede.

Na dit watertochtje, werd er gereden door het Park langs den Mauritsweg en andere schoone punten der stad bezocht, waarna men zich begaf naar het huis des burgemeesters waar den Shah een déjeuner werd aangeboden.

Om 3 uur vertrok de Perzische vorst met een extra-trein van het Rijnspoor naar Den Haag. Hij deed de reis in den salon-balkon-wagen van Z. M. den koning, welke te zijner beschikking was gesteld.

Aan het station werd hij, onder de tonen van het Perzische volkslied door de stafmuziek gespeeld, en onder het gedreun van de saluutschoten, opgewacht, en door verschillende autoriteiten, waaronder de ministers van Buitenl. en Binnenl. Zaken van Justitie, en den commissaris des konings gecomplimenteerd, die door generaal Verspijck aan Z. M. werden voorgesteld:

Aan de buitenzijde van het station werd de Sjah door een ontzaglijke volksmenigte begroet en toen reed hij in een open hof-equipage met den groot-vizier, generaal Verspijck en graaf Schimmelpenninck naar het Huis Ten Bosch.

Daarna werd een tocht gedaan door het Haagsche Bosch en kwam men eindelijk aan het ministerie van Justitie, hetwelk door Z. M. werd bezichtigd. Vervolgens werd het Mauritshuis met een bezoek vereerd en reed de stoet naar het Paleis.

— Het *Geïll Politienieuws* deelt de volgende bijzonderheid mede:

Te Amsterdam ontvingt een fabrikant, namens den Sjah van Perzië, eene opdracht tot het gereedmaken van 50 decoraties van den Leeuw en de Zon, en het veranderen of herstellen van 41 decoraties voor een aanzienlijk bedrag.

„Zulk een voorraad nieuwe decoraties kon niet voor het vertrek van den Sjah gereed zijn, en zoude eenige dagen later worden afgeleverd, en natuurlijk dan betaald.

Inmiddels werd de fabrikant gewaarschuwd, dat de Perzen hunne schulden wel eens niet betaalden. Toen hij zich nu, ongerust geworden, naar het Amstel-hotel haastte, werd de bestelling der nieuwe decoraties eenvoudig ontkend. Hiermede kon die heer geen genoegen nemen, en riep de hulp in van mr. W. A. Paap. Deze sprak nog dienzelfden avond den grootvizier en verschillende heeren van het Perzisch gezelschap. Wel werd nu de bestelling erkend maar het zou den fabrikant toch moeilijk vallen dit te bewijzen, zeide men. In elk geval, men wilde ze niet betalen! Ze vroegen naar het „double de commandant," wel wetende dat dat niet afgegeven was, en ook volkomen overbodig, volgens Europeesche zeden. Zoo gaf hunne manier van doen weinig vertrouwen in het nakomen hunner verplichtingen.

Den volgenden dag zouden zij Nederland verlaten en daar het mr. Paap bleek, dat zij de 14 gerepareerde decoraties dringend noodig hadden, besloot hij deze niet af te geven dan tegen betaling der geheele opdracht. Weinige oogenblikken voor het afscheids-dejeuner, dat de Sjah in het Amstel-hotel den autoriteiten van Amsterdam aanbood, en waarop de toegezegde ridderorden moesten uitgereikt worden stond mr. Paap met zijn adjudant, die het kistje met de orden droeg, tegenover den grootvizier en schatmeester van den Sjah, en „gelijk overgeven" was de leus.

Het oogenblik was gelukkig gekozen. De Sjah wachtte, de gasten zaten aan, de nood preste den grootvizier, hij reikte de banknoten over, nam het kistje in ontvangst en de cliënt van mr. Paap ging voldaan naar huis."

Daar stonden aan de beide vleugels detachementen jagers *en haie* opgesteld, die Z. M. de militaire eer bewezen, terwijl de hoornmuziek der jagers het Perzisch volkslied aanhief.

Z. M. verleende daar audiëntie aan verschillende militaire en civiele autoriteiten en leden van 's konings huis.

De Sjah begaf zich om zes uur aan den galadisch, die omstreeks acht uren eindigde.

Een keurig muziekprogram werd aan tafel door de koninklijke kapel uitgevoerd. Graaf Schimmelpenninck die aan den eeredisch de *honneurs* waarnam, dronk op de gezondheid van den Sjah, in het Fransch, welken toost Z. M. in dezelfde taal beantwoordde met een dronk op Z. M. den koning en vorstelijke familie.

Vervolgens werd een rijtoer gedaan naar Scheveningen, waar het gezelschap recht vorstelijk door de directie van het zeebad in het Kurhaus werd ontvangen.

Na eenige oogenblikken rust genomen te hebben, begaf de Sjah zich naar buiten en bewoog zich ongedwongen onder de talrijke bezoekers en nieuwsgierigen. De Sjah gebruikte de thee en rookte eene sigaar op een afgesloten gedeelte van het terras, vanwaar hij een goed uitzicht had op de vuurpijlen en bouquetten, die nu en dan de lucht doorkliefden.

Om 10 uur keerde Z. M. naar Den Haag terug en kwam om halftwaalf weer te Amsterdam.

De Sjah heeft den burgemeester van Amsterdam f 1000 ter hand gesteld, om te verdeelen over de weeshuizen aldaar.

Den volgenden Zaterdagmiddag 12.30, vertrok Z. M. naar Antwerpen.

Een der verslaggevers van het *N. v. d. D.* heeft een onderhoud gehad met den Perzischen gezant die reeds dertig jaren in verschillende betrekkingen zijn souverein in Frankrijk heeft vertegenwoordigd.

Deze verklaarde den correspondent dat niet alleen de Sjah, maar zijn gansch gevolg, en ook hij, in de eerste plaats verrukt waren over de ontvangst, die aan zijn souverein in ons land was bereid. Maar niet alleen die ontvangst had hen in verrukking gebracht, ook hetgeen zij daar gezien hadden, had de bewondering van Z. M. voor de Nederlandsche natie zoo mogelijk nog verhoogd.

„Want", liet hij er op volgen „de roemrijke geschiedenis van uw land en volk is ook in Perzië en aan den Sjah niet onbekend.

„Vandaar, dat wij niet zonder groote verwachtingen uwen bodem hebben betreden, en die verwachtingen zijn door hetgeen wij gezien hebben en b. v. nog weder heden te IJmuiden zullen te zien krijgen, nog zeer overtroffen. Wanneer gij er prijs op stelt dit aan uw volk bekend te maken, kunt gij, namens mij, gernstelijk in uw blad mededeelen, dat wat ik u daar zeide geheel uitdrukt het gevoelen van Z. M. den Sjah.

„Ook hij is een en al bewondering over de wijze, waarop hij door uwe overheid en de burgers van het land is bejegend, en speciaal over de ontvangst, hem in de hoofdstad ten deel gevallen, en ik kan u namens Z. M. de verzekering geven, dat het hem hoogst aangenaam zal zijn, indien gij dat in ruimen kring bekend wilt maken."

Als blijk van tevredenheidsbetuiging over het kranig manoeuvreeren van de marine bij zijn bezoek aan de marine-etablissementen, is door Z. M. den Sjah van Perzië f 500 geschonken, om het personeel van *De Wassenaar* daarvoor een feestdag te bereiden, benevens Zr. Ms. portret, om als voortdurend aan in dien bodem op te hangen.

BUITENLAND.

Frankrijk. — Naar uit Parijs geschreven wordt, heeft daar onder voorzitterschap van den heer Carnot een belangrijke kabinetsraad plaats gehad, die langer duurde dan gewoonlijk en dan ook over een hoogst gewichtig onderwerp handelde, namelijk de aanhangige legerwet en inzonderheid den dienstplicht der seminaristen.

Gelijk men weet, kunnen Senaat en Kamer het op dit punt niet eens worden. De laatste vordert drie jaren militairen dienst voor de aanstaande priesters; de Senaat daarentegen wil zich met een jaar dienst vergenoegen en dien uitsluitend beperken tot hospitaaldienst. Tevergeefs waren de commissiën uit de beide Staatslichamen vergaderd geweest, zoodat zij ten laatste overeengekomen de zaak aan de uitspraak der regeering te onderwerpen. In den kabinetsraad nu is besloten, dat zij de Kamer zal uitnoodigen zich te schikken naar de beslissing van den Senaat. De beide linkerzijden zullen er zich natuurlijk heftig tegen verzetten; het Centrum daarentegen zal om het kabinet te believen, zich vermoedelijk aan diens zijde scharen, evenals vele leden der rechterzijde, om erger kwaad te voorkomen, dezen middelweg zullen aannemen. Worden zoodoende de toekomstige dienaars des heiligdoms niet geheel van den militairen dienst ontslagen, zij zullen ten minste voor den verderfelijken invloed van het kazerneleven behoed zijn — altijd voor zoolang als het duurt.

Duitschland. — De Duitsche katholieken werden dezer dagen onnoodig verontrust door een bericht, als zou keizer Wilhelm, van de lijst, door het kapittel van Munster voor de bisschopskeuze opgemaakt, alle candidaten als *personae minus gratae* geschrapt hebben. Ware dit inderdaad het geval, dan zou er van de vrije keuze des kapittels niet veel meer overblijven, en zou het bezetten van den vacanten bisschopsstoel een onmogelijkheid worden, tot nieuwe onderhandelingen tusschen Berlijn en Rome gelegenheid gaven daarin te voorzien.

Gelukkig verneemt thans de *Westfal. Merkur* dat het domkapittel nog volstrekt geen antwoord heeft bekomen op zijn ingezonden lijst. De heele geschiedenis van het schrappen der candidaten berust dus, naar het schijnt, slechts op een los gerucht,

Oostenrijk. — Nog altijd wordt er in de bladen druk gephilosopheerd over de troonrede van keizer Frans Jozef en over de gevolgtrekkingen, die daaruit te maken vallen betreffende het behoud van den vrede of de waarschijnlijkheid van het uitbreken van een oorlog. Omtrent dit laatste is men nog volstrekt niet gerust en met ingenomenheid wordt daarom gewezen op eenige uitdrukkingen, waardoor de Oostenrijksche keizer zelf in bijzondere gesprekken met afgevaardigden de verontrustende uitwerking zijner troonrede trachtte te verwakken.

Zoo zeide hij o. a. dat de toestand wel is waar onzeker is, en misschien onzekerder dan hij in den laatsten tijd geweest is, maar dat er reeds herhaaldelijk onverwachts verbetering is gekomen en er ook op dit oogenblik reeds een wending ten goede valt waar te nemen.

Voorts wordt de staatkundige toestand in openbare gedachtenwisselingen dikwijls ongünstiger voorgesteld dan werkelijk het geval is, en wordt het gewicht van sommige gebeurtenissen door de dagbladen licht overdreven. De zaken in Servië en Rumenië staan niet zoo slecht als men het wil doen voorkomen. Voor de minst verwijderde toekomst althans zijn de voorteekenen gunstig.

In denzelfden geest wodtr ook in staatkundige kringen te Berlijn de doorreis van den Russischen troonopvolger, zonder dat hij zich even ophield om den Duitschen keizer een bezoek te brengen, als tamelijk onbeduidend en volstrekt niet als een opzettelijke onbeleefdheid beschouwd. Wanneer men echter de houding nagaat, door Ruslands vertegenwoordiger bij gelegenheid van het bezoek des Italiaanschen konings te Berlijn aangenomen, dan schijnt toch indertijd de betrekking tusschen de Duitsche en Russische hoven niet van bijzonder hartelijken aard te zijn. Ten overvloede komt thans de *Köln. Zeitung* verzekeren dat van de reis des Russischen keizer naar Berlijn, welke op half Augustus bepaald heette, niets komen zal.

Al neemt men dit sensatiebericht voor hetgeen het is, te ontkennen valt het niet dat de houding van Rusland zoo dubbelzinnig mogelijk schijnt. Terwijl de czaar bij voorbeeld nog dezer dagen verklaard heeft dat de toost op den vorst van Montenegro, die heel Europa in rep en roer heeft gebracht, niets meer was dan een aardigheidje op een toekomstig vorstelijk bruidspaar; terwijl de officieuze Russische pers er voortdurend op hamert dat men Rusland ten onrechte krijgszuchtige plannen toedicht, verneemt men aanhoudend van nieuwe, in het oog loopende versterkingen der Russische strijdkrachten.

Volgens den correspondent van den *Central News* te St.-Petersburg zou de Russische regeering al weer met het plan omgaan tot een nieuwe leening voor den aanleg van strategische spoorlijnen. Volgens denzelfden correspondent zouden de betrekkingen tusschen Rusland en Italië zeer gespannen zijn. De Russisch officieuze pers randt hevig Crispi's politiek aan en de Italiaansche gezant wordt door den czaar met in het oog vallende koelheid bejegend.

Zwitserland. — De *Norddeutsche* zet nog altijd haar ophitsend geschrijf tegen Zwitserland voort en herhaalt de altijd nog onbewezen beschuldiging dat de Zwitsers de sociaal-democratische beweging in de hand werken.

Dat verbittert de Zwitsers en in Duitsche bladen worden reeds verscheidene gevallen meegedeeld, dat Zwitsersche handelaars de betrekkingen met Duitsche huizen hebben gestaakt en te kennen hebben gegeven zich elders te voorzien.

Tegenover de herhaalde beschuldiging van de begunstiging der sociaal-democratie wordt er op gewezen dat integendeel de redacteurs van den *Socialdemocrat* het land uit gezet zijn, en dat het blad nu te Londen wordt uitgegeven, omdat de Zwitsersche overheid geen beschimping der Duitsche regeering wilde dulden.

De Zwitsers laten zich intusschen door het geschrijf der *Norddeutsche* volstrekt niet van hun stuk brengen. De aanmatiging van Bismarck heeft onder het vrijheidlievende volk groote verontwaardiging gewekt. Zonder beraadslaging heeft de Nationale Raad het besluit van den Bondsraad goedgekeurd, waardoor een leenlng van zestien millioen wordt aangegaan voor bewapening. En toen Zondag te Morat de overwinnig op Karel den Stoute herdacht werd, nam het feest vanzelf het karakter aan eener politieke betooging. Met luide toejuichingen werden in de feestrede de woorden begroet: „Wij willen liever sterven, dan de schande te verdragen dat vreemdelingen zich met onze zaken kunnen bemoeien."

NOTICIANAN DI CABEL.

Paris, Juli 26. — Henry Rochefort ta bisa k'e officiernan koe tabata obligá di toema nan ontslag, pasobra nan ta pertenece na Boulangisme, lo recibi nan sueldo di Comité Boulangista. Cuarenta courantnan tabata condená di pagá boet, pa motiboe koe nan a publicá e ac-

to di acusacion contra Boulanger. Pueblo a tirá Duport, diputado Boulangista, coe piedra, pasobra el a bai tené un discurso na un reunion di asamblea na Finistère.

Londen. — Gladstone a celebrá ayera cincuenta anja di su casamentoe. Tin siguranza koe un mayoria ta na fabor djé proposicion pa dotá prins di Wallis. William Shampour, Gladstone i Parnell lo apoyá e proyecto aji, koe lo ta combatí pa Labouchère i radicalnan.

Madrid. — Canovas a kibrá su viaha na Suiza: l'é bai Biaritz solamente, atin k'é por ta lihé na Madrid: si acaso por tin un crisis.

Berlin. — Genraal Brousart de Shellendorf a declará públicamente den un discurso na Koeningsbergen toer e motiboenan pa tin guera.

Paris, Juli 27. — Ta definitivamente fihá k'e Congreso contra esclabitud koe Cardenal Lavigerie a convocá lo toemá lugá na Lucerna.

Londen. — Smith a bisa Cámara di Comunes koe Gobiernoe no ta mirá dificultad pa doena prins di Wallis e dote necesaria p'é por mantené su dignidad. Labouchère a declará koe nacion no mester dotá sino jioenan di rei, ma no nan niétoenan.

Gladstone a declará k'é ta contra toer medida di econmía koe lo por rebaha dignidad i splendor di Corona.

Balfour a bisá den un reunion grandi koe discursonan di Gladstone t'e principal origen di Parnelismo i di su crimennan.

Madrid. — Majan nan lo publicá código civil nobo.

Paris, Juli 28. — General Boulanger a presentá é mes pa canditato na 98 distrito.

Courant "Le Soir" dici koe Boulanger lo bai New-York, si ta cos krijsgraad (corte marcial) condenéle.

Londen. — E modificacion di Labouchère den asuntoe di dote di prins di Wallis tabata rechazá coe 398 stem contra 116. Gladstone, Parnell, Harcourt i O' Brien a votá contra.

Nan a lográ sacá e barcoe ingles „Sultan" k'a pegá.

Presentnan di casamentoe di princesa Luisa ta na bista pa ken koe kié na Malborough i nan ta calculá nan balor pa 150.000 libra esterlina.

Rei di Grecia a yegá Londen.

Shanghai, (Tonkin) Inundacion di Gele Rivier (Rio amarillo) a causá hopi perdida di bida i di propiedad.

Paris, Juli 30. — Eleccionnan pa Consehonan General a toemá lugá: te awor ta solamente resultado di 500 canton ta conocí. 12 canton a elihí Boulanger, ainda ta falta pa sabi resultado di 903 canton. Bordeaux a elihí Boulanger, ma na Montpellier i na Rouen el a sali derrotá. Casi speranza djé partido Boulangista ta perdí. Nan a arrestá Director djé Courant Boulangista "La Cocarde."

Un bode a para na público delanti di cas di Boulanger, Dilon i Rochefort lezá e dagvaar pa nan parcé den diez dia dilanti di Tribunal, bao di pena di perdé nan derecho civil i político i di mirá nan propiedadnan confiscá, si acaso nan falta di parcé.

Londen. — Arzobispoe di Canterbury i Obispoe di Londen a celebrá casamentoe di princesa Luisa, dia sabra, den kapel particular di paleis di Buckingham. Rei di Grecia i kroonprins di Dinamarca a asistí n'e matrimonio. La Reina Victoria ta gozandoe di excelente salud: el a cohé e bruid brazá i el a coeminda e bruidegom coe muchoe carinjo.

Noticia ta coeri koe Czar a consentí di recibí bien lihé bisita di Emperador Wilhelm.

Roma. — Tin nobo koe nan a descubrí un complot pa boelá Vaticano i Quirinaal coe dinamiet.

Paris, Juli 31. — Resultado di eleccion pa Consehonan General: Republicánonan 761, Conservadornan 419, Boulangistanan 2. Den 149 canton Bonapartistanan a ganá 15 miembro, conservadornan 20. Wilson tabata presentá den eleccion, ma el no a sali elihí.

Un ciclon a hací destrozo na Hungria: masjá mil di hende a perdé nan bida i destruccion di propiedadnan ta grandisima.

Atenas. — Aki a yegá un gran cantidad di familia cristian koe ta huí p'e conspiracion, koe tabatin na Creta contra cristiannan. Pa momentoe nan ta sperá dos barcoe ingles.

Londen. — Den un discurso koe Lord Granville a haci na "City Liberal Club," el a haci fuerte oposicion contra e proyecto di conbenio di sucoe.

Shah di Persia ta bai Osborne bai despidí di la Reina.

Lord Randolph Churchill ta animá Unionistanan di haci nan posible pa uni nan i el di tambe koe Reino Bretánico ta dependé di próxima eleccionnan.

Morley a presentá un proposicion den Cámara di Comunes i den djéle el ta pidi siguranza koe nan lo no proponé nunca mas pa doena dote na nietoenan di familia real. E proposicion tabata rechazá coe 355 stem contra 134.

Madrid. — Na Valencia tabatin un revolucion bao di mandoe di Matorell, Colonel Carlista. - Revolucionarionan a proclamá República. Nan ta kere koe bien pronto orden lo ta restablecé.

Santiago di Cuba. — Un incendio a destrui 40 cas na *San Luis*, provincia Santiago.

Paris. — Cardinal Lavigerie ta mariendoe na Lucerna. Courant *La Presse* ta acusá Gobiernoe di a falsificá 3 miljon di biljete na eleccionnan di dia Domingoe. E ta sostené koe si nan bolbe haci eleccion, nan lo mirá koe Boulanger tabata verdaderamente elihí.

Eleccionnan general lo no socedé promé koe September ó October.

Constantinopla. — Sublime Porte a resolbé di mandá un comision na Creta pa bai calmá e excitacion koe tin.

San Petersburgo.—Rusia ta desmentí e noticia di un alianza Franco-Ruso.

Londen. — Promer discusion djé lei riba dote di matrimonio na familia real ta favorable. Su resultado tabata aplaudí.

Balfour a doená di comprendé den su respondi na un delegacion di East-End koe nacion ta para riba pa dote di matrimonio mester ta suficiente pa mantené dignidad di Corona.

Un carta di Cairo ta bisa koe 60 dervich a moerí den un pelea coe troepa di Egipto.

Un temblor a destrui un stad cerca Nangasaki.

Fó di Ottawa nan ta scirbi k'e barcoe ingles *Black Diamond* ta pegá den ijs den lamá di Behring.

Madrid. — Noticianan oficial ta bisa koe trankilidad ta reiná den hinter Spanja.

Imprenta de la Libreria de A. BETHENCOURT É HIJOS, Curaçao.